Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 10. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го СІЧНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 16, 1954. No. 10. VOL. LXII.

АЙЗЕНГАВЕР ПОШИРЮЄ І ПІДВИЩУЄ СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У ЗВЕРНЕННІ ДО КОНҐРЕСУ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗБІЛЬШИТИ СТАРЕЧІ ПЕНСІЇ; ПОШИРЮЄ ОБОВ'ЯЗОК СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ОСОБИ, ЩО ЗАРОБЛЯЮТЬ ДО 4,200 ДОЛЯРІВ РІЧНО; ХОЧЕ ОХОПИТИ СОЦІЯЛЬНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЩЕ 10,000,000 РОБІТНИКІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер звернувся з посланням до Конґресу в справі соціяльного забезечення, домагаючися підвишки старечої пенсії та поширення соціяльного забезпечення на нових 10,000,000 робітників. У своїм зверненні президент заявив, що „гуманні проблеми окремих громадян спричиняють глибоку турботу його урядові", і тому він просить Конґрес „швидко і прихильно" поставитись до його проєкту соціяльного забезпечення. Нова програма президента Айзенгавера обіймає такі пункти. 1. Підвищення старечих пенсій для робітників, що осягнули 65 рік життя, або для тих осіб, що залишилися після смерти обезпеченого робітника і були на його утриманні. Про висоту підвищення старечих пенсій поінформує Конґрес секретарка здоров'я, виховання і добробуту пані Овета К. Гоббі. Теперішня найнижча стареча пенсія становила 25 долярів, а найвища 85 долярів місячно. 2. Президент пропонує підвищити дотеперішню обезпеченеву суму 3,600 долярів до 4,200 долярів. Це підвищення обов'язкової суми забезпечення спричиниться до того, що коло 15,000,000 осіб мусітимуть платити до забезпеченевого фонду вищі ставки, і в той спосіб збільшать забезпеченевий фонд. Особи, що заробляють до 4,200 долярів річно — платитимуть на соціяльне забезпечення не 72 доляри річно, а 84. 3. Президент Айзенгавер пропонує поширити соціяльне забезпечення ще на 10,000,000 осіб — таких як самостійні фармери і самостійні професіоналісти тощо. Коли Конґрес прийме цей пункт Айзенгаверової програми, то соціяльне забезпечення охоплюватиме 80,000,000 осіб. 4. Президент пропонує, щоб особи, які користають із соціяльного забезпечення, могли, крім того, ще заробляти річно 1,000 долярів (Досі вони могли заробляти річно тільки 900 долярів). 5. Згідно з проєктом презид., при обраховуванні висоти старечої пенсії не зараховується перших чотирьох років, коли плачено найнижчі ставки, і таким чином встановлюється вищі ставки старечих пенсій. 6. Президент домагається змінити теперішню систему публічної допомоги особам без засобів до життя, які покінчили 65 рік, в той спосіб, щоб федеральний уряд не виплачував своїх субсидій на цю ціль залежно від числа осіб, що потребують такої допомоги, а від потреб окремих стейтів. 7. Президент дав мовчазну згоду на те, щоб 1 січня ц. р. на соціяльне забезпечення платити по 2 відсотки від заробітку і робітники і працедавці (досі плачено тільки по 1½ відсотка). Ці ставки мали б бути збільшувані що кілька років, поки не дійдуть 1 січня 1970 р. до висоти 3¼ відсотка від робітника і працедавця. Президент заявив, що він хоче зберегти основну засаду соціяльного забезпечення — вклади робітників і працедавців. Назагал програму Айзенгавера прийнято в Конґресі прихильно.

Республіканці рішені приспішити голосування над резолюцією Брікера

Вашингтон. — Провід Республіканської партії в Сенаті вирішив приспішити дискусію над резолюцією Джана В. Брікера про те, щоб відобрати през. ЗДА право укладати договори з чужими державами. Республіканці вирішили не стримувати цієї резолюції, щоб якнайшвидше вирішити її в Сенаті, хоч і знають, що президент Айзенгавер гостро виступив проти неї, обороняючи право президента на укладання мирових договорів. Республіканський провідник Сенату, сенатор Вільям Ф. Новленд заявив, що він сподівається гострої боротьби за цю резолюцію, але гадає, що в цій справі прийде до якогось компромісу. Брікер вніс цю резолюцію, побоюючись, щоб президент не порушив конституції. Його поправка до конституції мусіла б бути прийнята двома третинами голосів у кожній палаті Конґресу, а пізніше ще трьома четвертинами стейтових законодатних тіл. Президент Айзенгавер заявив, що він противиться цій резолюції Брікера на поправку до конституції, і що кине на карту вагу свого авторитету, поборюючи її в Конґресі.

Комісія домагається реорганізації армійського вишколу і постачання

Вашингтон. — Комісія, що складається з чотирьох бизнесменів і одного генерала, приготовила плян армійського вишкому і постачання. Ця сама комісія плянує скріпити владу секретаря армії. Комісія стоїть на становищі, що армія, після Гірошіми, не зможе вже розбудуватися таким повільним способом, як це було на початку першої і другої світових воєн, коли треба було довшого часу, щоб перевести стан армії з мирної на воєнну стопу. Комісія пропонує, щоб окремі сім частин наземної армії тісніше пов'язати під однією Командою Постачання.

В АМЕРИЦІ

● **Департамент** справедливости повідомив про арештування 65-річного оптометриста Луіса Цудера з Клівленду, якого мають депортувати з ЗДА за комуністичну діяльність у цій країні. Цукер родом із Менська в давній Росії, і прибув до ЗДА 1907 року.

● **Команда Армії** просить департамент справедливости провірити справу арештування 50 вояків негритянського походження та засудження їх до 1,573 долярової кари за те, що вони не хотіли залишити місця біля білої дівчини в автобусі коло Колюмбії в Південній Каролайні.

● **26-річний робітник**, якого мали судити за несплату аліментів своїй дружині, витягнув револьвер і застрілив суддю Аллісона Д. Вейде. Злочинець Норман Мун втік зі суду, але поліція зловила його за 6 миль від судового будинку, простріливши опону його авта. Перед арештуванням Мун вистрілив собі в горло і тепер лежить у шпиталі.

● **Уряд** провінції Квібек у Канаді, ведучи боротьбу з сектою Свідки Єгови, заборонив цій секції поширювати свої видання. Прем'єр провінційного уряду Моріс Дюплесіс має право ставити перед суд членів цієї секти, якщо вони переступлять межі своєї законом дозволеної діяльности.

● **Співачка Лілі Понс** (кольоратурне сопрано) виступила сотий раз в Метрополітен Опері в Ню Йорку в опері Доніцеті „Люція ді Ляммермур". Перший раз вона співала партію Люції в цій опері 3 січня 1931 року.

ВОЛЯ — ЦЕ НАЙЗАРАЗЛИВІША СИЛА — КАЖЕ ВОРРЕН

Ню Йорк, Н. Й. — Головний суддя Найвищого Суду ЗДА, промовляючи на річному обіді в честь Александра Гамілтона в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку, заявив, що воля, а не комунізм, є найзаразливішою силою в світі, і вона проб'ється крізь залізну занавісу, щоб зрештою поширитися на цілий світ. Воррен сказав, що жаден нарід жадної раси не може довго залишатися в неволі. І так, „поневолюючі кайдани" комунізму будуть, і мусять бути скинені". Воля народів — сказав головний суддя—проявляється „в волі думки і досліду". Промову Воррена передавали чотири великі радіовисильні по всій країні, від побережжя до побережжя. — Він наводив думки Джеймса Кента виголошені на першому правничому викладі в Колумбійському університеті — 1794 р.: „Я глибоко переконаний, говорив Кент, що ми маємо найкращі політичні інституції, взяті від усіх народів з усіх країн, які були об'єднані вузлами громадянства. Добро цих інституцій лежить у вільному досліді, і його треба шанувати". Далі Воррен згадав найкращих президентів ЗДА, Вашинґтона, Джеферсона, Линколна, а між ними й Айзенгавера, які цінили волю досліду і чесні засади. Ті самі засади керували також поступками найбільших американських суддів. Тими самими засадами керувався і керується Колумбійський університет, який визнає волю людини за найвищий моральний закон. І в тому самому дусі мусить діяти і вся американська надія, бо „ми тепер маємо монополь на волю в цілому світі, бо жаден тоталітарний уряд не може толерувати волі в себе, ані тих вільних іституцій, які існують в ЗДА." Крім Воррена промовляли ще посадник Ню Йорку Ваґнер, президент Колумбійського унів. Кірк та ін.

Конґресова Комісія ухвалила зменшити податки від дивіденд

Вашинґтон. — Комісія Способів і Метод у Палаті Репрезентантів прийняла більшістю 18 до 6 голосів законопроєкт про зменшення податків від дивіденд, щоб таким чином зліквідувати, хоч частково, подвійне оподаткування. З прибутків корпорацій досі стягалося подвійний податок. Спершу самі корпорації платили податок від своїх прибутків, а пізніше ще мусіли платити податок від окремих сум ті власники паїв (шерів), які мали паї в цих корпораціях. Тепер частково змінюють цю систему подвійного оподаткування в такий спосіб, що від першого серпня 1954 року будуть звільнені від оподаткування перші 50 долярів від паїв, а пізніше звільнені від оподаткування акції підвищиться до 100 долярів. На цей пропонований зміні власники паїв зароблять коло 260,000,000 дол. в першому році оподаткування, а пізніще це защадження власників паїв підвищиться до суми 1,000,000,000 долярів.

Бравнелл відповідає Трумановi в справі поборювання комуністів

Вашинґтон. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл заявив, що під час однорічного урядування Айзенгавера республіканський уряд обвинуватив або засудив 54 комуністичних провідників, притягнув до суду 12 гуртків та депортував більше як 200 чужинців, які займалися підривною діяльністю. Бравнелл сказав, що Білий Дім дав йому інструкції перестудіювати всі проєкти закону, які пропонують поставити поза законом комуністичну партію. Заява Бравнелла через радіостанцію NBC була відповіддю на твердження бувшого президента Геррі Трумана, який заявив минулого тижня, що він „нічого не чув про те", щоб республіканці поборювали комуністів.

МОЛОДЬ МЕТРОПОЛІЇ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО СОЮЗОВИХ ІМПРЕЗ

ЮВІЛЕЙНА ІМПРЕЗА УНС В КАРНЕҐІ ГОЛ 16-го ТРАВНЯ ТА КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В „СОЮЗІВЦІ" У ВАКАЦІЙНОМУ СЕЗОНІ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ПРЕДСТАВНИКІВ МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МОЛОДІ.

Ню Йорк. — Минулого четверга, 14 січня, тут відбулися скликані Метрополітальним Комітетом Української Молоді спільні наради місцевих організацій молоді, в яких взяло участь коло 30 осіб і на порядку яких були м. ін. пляновані Українським Народним Союзом курси українознавства в найближчому вакаційному сезоні в „Союзівці", вакаційній оселі УНСоюзу біля Керговксону, та заповіджена вже на 16-го травня ц. р. велика громадсько-культурна імпреза в Карнеґі Гол, влаштовувана з нагоди 60-річчя УНСоюзу. Зборами, які відбулися в приміщенні новопридбаного Українського Народного Дому при 2-гій Евеню, проводив голова Метрополітального Комітету п. Володимир Бакад. Організації молоді всеціло підтримали ініціятиву УНСоюзу в згаданих імпрезах і рішили дати в них свій максимальний вклад. Щодо ювілейної імпрези в Карнеґі Гол, Метрополітальний Комітет перебрав на себе керівну ролю в ній, зокрема у фестивальній частині. Для тієї мети відновлюється славний свого часу Метрополітальний Хор з народженим тут Степаном Марусевичом,— учнем покійного композитора М. Гайворонського, як диригентом. Загальну музичну дирекцію імпрези, в якій виступатимуть теж об'єднані хори метрополії під диригентурою п. Олександра Микитюка, перебрала п. Ольга Дмитрів. — Перша організаційна проба відновленого метрополітального хору відбудеться в понеділок 25-го січня о год. 8-ій ввечорі в приміщеннях УМСА при 215 Вест 23-ій вулиці. Участь в імпрезі візьмуть теж об'єднані танцювальні групи.

Наради окремо підтримали задум організації курсів українознавства в „Союзівці" і рішили вжити відповідних заходів, щоб заохотити до участи в цих курсах якнайбільше молоді, зокрема з-поміж тут народженої, як теж влаштувати імпрезу для придбання фондів, щоб дати кільком студентам округи стипендії для участи в курсах. Справу курсів реферував голова Ліги п. Йосип Сміндак, а поодинокі проблеми обидвох імпрез вияснював теж приявний на зборах голова УНСоюзу п. Дмитро Галичин.

На порядку згаданих нарад, учасники яких репрезентували приблизно в рівній пропорції організації тут народженої і новоприбулої молоді, була ще низка інших актуальних питань, зокрема культурної і спортової діяльности, як теж однодушно схвалено пропозицію, щоб всі місцеві організації молоді окремими листами до своїх конґресменів підтримали резолюцію ч. 58, яка була внесена конґресменом Лоренсом Смитом в справі встановлення безпосередніх дипломатичних взаємин між ЗДА та підсовєтськими республіками Україною і Білоруссю.

НЕ БАЧИТЬ ЗАГРОЗИ ВІДНОВЛЕННЯ ВІЙНИ В КОРЕЇ

Ген. Метью Б. Ріджвей, шеф штабу Армії, зізнаючи перед Сенатською Комісією закордонних справ, скинув з очей окуляри й тоді заявив, що Об'єднані Шефи Штабів „не бачать доказів наміру" китайських комуністів відновити війну в Кореї. Він рівночасно ствердив, що договір про взаємну безпеку між ЗДА і Південною Кореєю є „в найбільшому інтересі безпеки на Пацифіку".

Захід поступиться комуністам у справі приміщення для берлінської конференції

Вашинґтон. — З урядових вашинґтонських кіл повідомляють, що тимчасова перерва в підготовчих переговорах про вибір місця, де мала б відбуватись призначена на 25 січня ц. р. конференція 4-ох міністрів закордонних справ (ЗДА, Англії, Франції і Совєтів), не означає зірвання цих переговорів. Представники трьох західніх високих комісарів переслали своїм урядам дотеперішні висліди кількадесятигодинних розмов з большевиками на тему, в якому будинку мають відбуватися наради, і західні уряди приготовляють докладні вказівки в цій справі. На виразно поставлений одним журналістом запит речникові американського уряду у Вашинґтоні, чи конференція закордонних міністрів відбудеться в призначеному часі, він відповів: „Так". Це означало б, що західні альянти, хоч здають собі справу, що відступлення в спірній справі місця, де відбувались би наради міністрів, скріпить престиж большевиків, готові поступитися, щоб не стягати на себе закиду від большевиків, що вони спричинили розбиття конференції ще поки вона розпочалась.

Англійці побоюються, що американці відкличуть війська з Европи

Лондон. — Англійська преса, коментуючи останню промову державного секретаря Дж. Ф. Доллеса, висловлюється назагал похвально про накреслене в ній плянування американської політики і стратеґії на далеку мету, але водночас побоюються, щоб американці, переставляючись на тактику і стратегію атомової доби, не відкликали своїх наземних військових частин з европейського континенту. Англійські часописи звертають увагу, що присутність американського вояка в Европі дає більше почуття безпеки і відваги „сірому" західньо - европейському громадянинові, як свідомість, що у віддалі 4,000 миль американці мають склади атомових бомб.

В Єгипті проголошено „стан небезпеки"

Каїро. — Єгипетський уряд проголосив „стан небезпеки" в цілій державі у зв'язку з ліквідацією могамеданської релігійно- політичної організації „Мусульманське Братерство". Закидаючи цій організації змову проти існуючого режиму і проголосивши її поза законом, уряд переводить поліцією і військом масове арештування членів — „Мусульманського Братерства". Досі арештовано коло 400 осіб, а передбачають, що число арештованих перевищить 1,000. Ця акція триватиме тиждень, після чого уряд проголосить широке повідомлення з вияснениям усіх причин тієї акції і її висліди.

ВИСТУП п-ні ЛЮДМИЛИ ІВЧЕНКО В ПИТСБУРЗЬКІЙ ТЕЛЕВІЗІЇ В „СПРАВІ КОМУНІЗМУ"

Питсбурґ. — (ВК). У широкій телевізійній програмі, яка має мільйони глядачів, зорганізував відомий Дюкейн університет у Питсбурґу серію авдицій п. з. „Справа проти комунізму". Для одної з таких авдицій удалося заходами Філії УККА в Питсбурґу запросити відому українську громадську діячку й письменницю п-ню Людмилу Івченко. Авдиція ця, що відбулася в неділю, 10 січня ц. р., мала за тему „Положення жіноцтва під комуністичним режимом". Хоч і обмежена своїм часом, п. Івченко зуміла надати цілій авдиції української проблематики, згадавши, поза загальними темами про побутові родинні, санітарно-лікарські, харчові й виховні умовини життя підсовєтської жінки, теж і про виключно українські справи, як чистки і розстріли українських письменників, штучно зорганізований голод на Україні, замилування українського жіноцтва до чистоти, мораль української жінки тощо. Виводи п. Івченко були логічні й переконливі, і самі організатори авдиції висловились про зізнання нашої письменниці з великим признанням.

Увечорі українська громада Питсбурґа привітала паню Івченко скромним товариським прийняттям, на якому чільні представники місцевої громади дякували п-ні Івченко за її вдалий виступ у телевізії, підкреслюючи значення такої авдиції для пропаґанди української справи серед американського громадянства. У невимушеній товариській атмосфері промовляли представники української громади Питсбурґа й сама письменниця, порушуючи головно проблему просування українських справ до радія, телевізії і преси. Привітальні промови виголосили: голова Філії УКК інж. М. Комічак, о. прот. П. Білон, о. М. Харіцак, проф. В. Кульчицький, д-р Б. Базилевич, полк. І. Домбровський, і редактор „Народнього Слова" проф. П. Кравчук.

ІНДІЙЦІ ПЕРЕДАДУТЬ 22,500 ПРОТИКОМУНІСТИЧНИХ ПОЛОНЕНИХ АЛЬЯНТАМ

Панмунджом. — Індія, як член і голова Невтральної Комісії в Кореї, що своїм військом сторожить тамошніх 22,500 полонених, протикомуністичних неповоротців, і кругло 350 неповоротців колишніх альянтських військовиків, вирішила зректися своєї ролі сторожа при полонених і передати їх 20 січня тим, від кого їх перейняла, щоб не нести дальшої відповідальности за їх долю. В офіційному листі голови Невтральної Комісії, генерала Тімайї, сказано, що існують три леґальні можливості випустити полонених на волю: 1) після переведення повного скринінґу всіх неповоротців (чого не не зроблено у відношенні до коло 20,000 полонених), 2) після рішення про їх долю на політичній конференції в справі Кореї і 3) після вирішення їх долі комуністами і альянтами у двосторонній конференції. Таким чином, Індія приєдналась до комуністичного становища, що випущення на волю всіх неповоротців 23 січня ц. р. було б актом нелеґальним і порушувало б постанови перемир'я. Альянти, навпаки, заступають послідовно погляд, що за постановами перемир'я в дні 22 січня ц. р. минають 120 днів від дня переходу полонених під опіку Невтральної Комісії і 90 днів від започаткування процедури „переконування" і тому, без уваги на всі інші моменти, як незакінчення „переконування" чи відсутність політичної конференції, що повинна була давно розпочатись, нема права довше тримати полонених в таборі. Тому, що індійці побоювались, що опівночі з 22 на 23 січня 22,500 полонених все одно рушать до виходів з табору і прийдеться або випустити їх, наражаючись на гострі докори від комуністів, або зупиняти скорострільним вогнем, вони рішили передати їх на два дні раніше перед цією датою на відповідальність альянтів. Передача антикомуністичних полонених триватиме два дні, а передача протиальянтських полонених відбудеться впродовж 2 годин. Колишній головний командувач військ ОН на Далекому Сході, пізніше головний командувач військ НАТО в Европі, а тепер командувач наземної американської армії, генерал Риджвей, переслуханий у сенатській комісії закордонних справ у зв'язку з нарадами про ратифікацію американсько - південно-корейського пакту, висловив своє стурбування фактом передачі антикомуністичних неповоротців альянтам перед 23 січня ц. р., передбачаючи можливість такої реакції комуністів, яка може знову ускладнити ситуацію в Кореї хоч він переконаний, що комуністи не відновлять війни в Кореї. — Щодо мирової конференції в справі Кореї, то перервані 12 грудня м. р. підготовчі наради мають вже довзі відновитись. На п'ятницю 15 січня була призначена нова зустріч зв'язкових старшин у цій справі.

В Індо-Китаї наближається вирішальна битва

Ганой. — Теперішнє розмірне затишшя на внутрішньому індо-китайському бойовому фронті закінчиться в найближчих днях двома великими битвами у двох відокремлених частинах краю, — повідомляють з французьких військових кіл. У північно-західній частині краю відбуваються щораз частіші сутички розвідчих частин. Війська обидвох сторін, французів і комуністів, стоять на сильно укріплених позиціях. Сподіваються, що перші розпочнуть атаку комуністи. Друга битва відбудеться в центральній частині провінції Ляосу біля містечка Сено. Французьке летунство бомбардує постачання комуністів і стежить за їх рухами.

Нова велика летунська катастрофа над Італією

Рим. — Ледве в 5 днів після того, як англійський пасажирський літак „Комет" загорівся і впав у море біля італійських берегів, спричиняючи смерть 35 осіб, упав на землю і експльодував філіппінський пасажирський літак „Даґляс ВС-6", при чому згинули всі 7 пасажирів і 9 членів залоги. Зарившись носом у розмоклу землю поруч із новозбудованим великим домом коло летовища Чіямпіно в Римі, літак експльодував, і розлетівся на тисячі кусків. Причина, як і в попередній згаданій катастрофі, невідома. Літак був віддалений на три хвилини лету від летовища, на якому повинен був сісти. За одну хвилину перед катастрофою пілот, досвідчений ветеран другої світової війни, встановляючи по радіо напрямок лету й умовини приземлення, нічого не згадував про будьякі трудноші. Свідками катастрофи були робітники при будові недалекого будинку.

В СВІТІ

● **Міжнародний Червоний** Хрест у Женеві підготовляє конференцію фахівців з цілого світу в справі охорони цивільного населення від бомбардування з повітря. Ця конференція обговорить питання заборони скидати на міста й оселі атомові та водневі бомби. Організатори конференції вірять, що вона матиме великий вплив на настрої і погляди вирішних державних кіл.

● **У Джорджтавні,** столиці британської Ґвіяни, 30 поліціянтів пробилися крізь юрбу в кількасот прихильників прокомуністичної Проґресивної Партії і вдерлися до головної кватири тієї партії. Сконфісковано багато летючок і іншої партійної літератури, зверненої проти англійців та їхньої політики в Ґвіяні.

● **Комуністично - китайський** уряд скасував дотеперішню заборону спроваджувати фільми з некомуністичних країн, включно з Америкою. У Китаї є 800 кінотеатрів. Досі закордонні фільми висвітлювано в комуністичному Китаї тільки потайки.

● **Об'єднані Нації** закуповують на світових ринках 30,000 тонн муки для роздачі арабським утікачам із Палестини, які перебувають тепер в Сирії, Либані, Йордані і Єгипті.

● **Вільгельм Кучер,** член пресового секретаріяту у західньо-німецькому парляменті, дістав 17 місяців в'язниці за шпигунство на користь Совєтів. Його дружину Шарльотту засуджено на пів року в'язниці за допомогу чоловікові у шпигунській роботі.

● Королева Єлисавета II, яка об'їздить Нову Зеляндію у своїй подорожі по різних заморських домініях і колоніях Британської імперії, на одній стації відійшла від свого почоту і наблизившись розмовляла з 90-літньою жінкою, яку привезли на рухомому кріслі, щоб вона побачила королеву. Старушка була щаслива, що їй вдалося поговорити з королевою.

"UKRAINIAN WEEKLY" — З ЧЕРГОВИМ ЧИСЛОМ „СВОБОДИ"

Англомовний „Український Тижневик — („Ukrainian Weekly"), не міг появитися з цим числом „Свободи" з причинин непередбачених технічних перешкод. Він появиться разом з черговим числом „Свободи" з датою 19 січня.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЗУСТРІЧ НАШІЙ МОЛОДІ

Пишучи про молодь, так і напрошуються цитати з поезій чи думки на зразок: „молодь — наша майбутність", „молодь — цвіт нації" і т .п., та все це вже стільки разів повторювалось у всіх відмінках і при всіх нагодах, що про це справді „пташки щебечуть". Не можна теж сказати, щоб наша суспільність цілком занехаяла проблеми свого доросту, хоч, можливо, все ще не віддає йому стільки уваги, скільки він заслуговує.

Проте, якщо можна б мати претенсії до загалу громадянства ,що воно в своїй „великій політиці" дещо занедбує справу молоді, то з найбільшим вдоволенням треба ствердити, що цієї справи не занедбує сама молодь. Ми, українці, направду маємо всі причини пишатися нашою молоддю, яка дала і дає стільки подивугідних доказів не тільки шляхетних молодечих прикмет, але й самовиховної турботи, глибокого патріотизму, жертвенности, типової активности і організаційного хисту.

На Рідних Землях українська молодь двигає головний тягар активної визвольної боротьби, і в цій боротьбі приносить чи не найбільші жертви ,бо на неї скерована головна увага жорстокого окупанта. На багатьох прикладах нашої молоді, що виросла в підсовєтських обставинах і опісля опинилася на еміграції, можна безсумнівно ствердити, що всі ворожі намагання, всі хитрощі і терор ,вся страшна система деморалізації і денаціоналізації, звернені окупантом проти неї — не мали успіху. Молодь зберегла українську душу і українські національні ідеали, часом у підсвідомості, але вони з тим більшою силою виявляються при першій до того нагоді.

Не можна не висловити признання й для нашої народженої в цій країні молодої ґенерації. Значна частина її є в наших загальних організаціях, створила свої Ліґи і дала чималий вклад в розвиток, закріплення і поширення українських традицій та українських культурних досягнень в цій країні, як і в поширення української правди.

Світлу сторінку в історію американських українців вписує й новоприбула молодь. Її організації — Пласт, СУМА, ОДУМ, молодь ОДВУ, студентські товариства, спортові організації, як і участь молоді в нашому загальному суспільному житті — могли б дати не один добрий приклад і для старших.

У цій своїй благородній активності молодь не завжди зустрічає належне розуміння, а ще рідше потрібну їй допомогу. Зокрема великі труднощі зустрічає молодь в своїх цілком оправданих публікаційних заходах. Деякі організації, не зважаючи на фінансові труднощі, мають або мали свої друковані органи, інші використовують загальну пресу, але все це далеко не задовольняє їхніх потреб.

Український Народний Союз і його орган „Свобода" впродовж цілої своєї вже 60-річної історії виявляли максимальне заінтересування та турботу справами молоді. Продовжуючи цю традицію, вони рішили піти й тепер назустріч пекучій потребі молоді та її ініціятиві і зреформувати англомовний тижневик для молоді, віддаючи четверту сторінку до розпорядження поодиноким групам молоді та їх організаціям. Таким чином, кожного тижня ці групи матимуть на одній сторінці англомовного тижневика свій українськомовний орган ,який самі редаґуватимуть, тільки під загальним наглядом „Свободи".

Отже, український тижневик „Свободи" стає тепер органом нашої молоді в найширшому розумінні, заспокоюючи своїм англійським і українським текстом найконечніші її публікаційні потреби. Новоприбула молодь, читаючи український текст на 4-ій сторінці, повинна заінтересуватись і англійським текстом тут народженої молоді на інших сторінках, і навпаки, тут народжена молодь повинна інтересуватись тим, що писатимуть її новоприбулі друзі. З цього користатиме й наш загал, бо матиме загальний образ всієї нашої молоді та її ідей і діяльности.

У глибокому переконанні, що це вийде на користь нашій молоді та загальним потребам нашої спільноти, вітаємо на сторінках „Свободи" нові голоси нашої молоді.

МІЖНАРОДНИЙ ХАОС І ПРОМОВИ

У своєму виступі перед Об'єднаними Націями в дні 8 грудня мин. року президент Айзенгавер займався виключно проблемою того міжнародного напруження, що довело до нагромадження по обох боках залізної завіси складів атомової зброї, які не можуть побільшуватись у безконечність. У своєму зверненні до американського Конґресу з 7 січня ц. р. „Про стан Унії" президент Айзенгавер підкреслив, що закордонні справи „прикривають і визначають" всі інші справи, і тому всю першу частину своєї промови присвятив закордонній політиці. Врешті державний секретар Дж. Ф. Доллес виголосив велику промову на форумі Ради Закордонних Зв'язків 12 січня, виключно про закордонну політику ЗДАмерики. Всі ці три виступи найвищих репрезентантів ЗДА в ділянці закордонної політики відбулись в короткому кількатижневому часі між Бермудською та Берлінською конференціями і вже самий факт їх виголошення вказує на надзвичайну складність, трудність і небезпеку нинішньої міжнародної ситуації.

Характеризує її повний хаос, тим гірший і загрозливіший, що він триває в перманенції. Здавалося б, що комуністична загроза світові — це така ґігантська проблема, що в її обличчі повинні б збліднути й коргчитися всі інші питання. Яке має значення для людства в порівнянні з небезпекою опанування світу комунізмом — справа висоти відшкодування англійцям за удержавлення копалень нафти Англо - Іранської Компанії ,або спір за розмір англійських технічних сил, що мають залишитися в Суезькому каналі, або за смужки землі в обширі Трієсту з мішаним італійсько - словінським населенням! Проте, місяцями і роками тривають безконечні дебати над полагоджуванням таких конфліктів, які все одно не виходять ще поза стадію дипломатичних переговорів. Ще гірше представляється образ на границі Схід - Захід, коли зважимо, що Америка пхає в отой европейський Захід буквально більйони долярів, а комуністична сила на тому Заході не тільки не меншає, а подекуди збільшується. Конкретно: спільна европейська армія включно з німецькими дивізіями — це була ідея француза Роберта Шумана з-перед трьох років. Нині ані Шумана нема у французькому уряді, ані його ідея европейської армії не має великих шанс дістати ратифікацію парляменту, в якому праві де-Ґолісти йдуть рука-в-руку з лівими соціялістами й комуністами у поборюванні того пляну, при асисті спантеличених нібицентрових французьких радикалів. Те саме діється в Італії. У порівнянні з роками, коли там стояв при владі Альчіде де Ґаспері, теперішні відносини в тій країні далеко гірші, тамошня сила комуністів далеко більша і разом з цим далеко менша потенціяльна вартість цілого апенінського півострова для стратегічних плянів об'єднаних американських штабів чи військового штабу НАТО.

І тому далі гостро актуальною є погроза, висловлена Доллесом і підтверджена потім Айзенгавером, що на випадок, коли Франція не ратифікує пакту европейської оборони, то ЗДА будуть примушені перевірити весь свій підхід до проблеми оборони европейського Заходу від комуністичної загрози. Жорж Бідо зрозумів, що з цією справою довше жартувати не можна, і заповів, що після Берлінської конференції французький парлямент мусить рішитися — ратифікувати чи відкинути европейський оборонний пакт. Вже в цьому тижні прозвучала перша пересторога на адресу Італії, спершу економічного характеру, що Америка припинить свої багатомільйонові замовлення у тих італійських фабриках ,що їх робітники зорганізовані в комуністичних юніях. Водночас вже одверто дебатується в американських журналах проблему так званої периферійної оборони Европи, себто з відкликанням американських наземних військ з европейського суходолу й зосередження так званих рухомих резерв на цілком надійних заморських базах і на терені самих ЗДА. Політика американської закордонної допомоги стає на щораз виразнішому принципі: допомагати можна тільки тим країнам ,які самі готові боронити себе від комуністів і виявляють в цьому напрямку дійсно добру волю — станом своєї армії, внутрішнім порядком і настроями громадянства. Тому теж президент Айзенгавер проголосив принцип найближчої програми закордонної американської допомоги: збільшити допомогу на скріплення військової сили ,обмежити так звану технічну допомогу і значно зменшити господарсько - фінансову.

Якщо вірити згаданому вже вище Робертові Шуманові, то французький нарід в понятті не його парляментарних репрезентантів ,а сірих мас, боїться далеко більше відходу американських військ з Европи, як ремілітаризації Німеччини й спільної французько - німецької армії. Мариво залишення европейського суходолу на призволяще надто страшне і ризиковне, однакото для Европи ,як для Америки ,щоб відповідальні французькі та італійські кола не зацукались і не рішили змінити свого відношення — французи до німців ,а італійці до власних комуністів. Але переломлювання психологічного наставлення завжди найскладніша справа, яка вимагає найдовшого часу. Скільки часу треба ще на це, коли оце уже близько 9 років від кінця другої світової війни! Можливо, що Берлінська конференція приспішить вирішення цих проблем — в одному, чи в другому напрямку. Можливо, що вона приспішить кристалізацію відносин в оцьому теперішньому міжнародному хаосі: у протягненні виразніших „ліній поділу" між двома світами, щоб було менше „невтральних" і менше неясних та непевних союзників. Можливо, що ці останні мужні й мудрі промови американських державних діячів приспішать процес ліквідації малих спорів у різних частинах світу і включення розсварених партнерів Заходу в більш гармонійний єдиний антикомуністичний фронт.

Покищо світ стоїть все ще під знаком хаосу і американських перестороґ на адресу тих, що ,хаос продовжують. Виступи Доллеса в Ню Йорку і Ідена в Лондоні були відповіддю на острах декого, що Берлінська конференція загрожує перетворитися в новий Мюнхен з 1938 р., вписуючи у всесвітню історію нове угодівство демократії на користь диктаторського тоталітаризму. Це були добрі промови. Але, здається, треба буде не слів, а діл, щоб чужинецькі державні мужі — у Франції, Італії, Югославії ,Єгипті й Ірані, не кажучи вже про „невтральних" керівників Індії, Індонезії й арабського світу, прийшли до переконання, що єдиною язвою світу, яку треба знищити спільними силами є тільки комуна.

ПІЛСУДСЬКИЙ І УКРАЇНА

В грудневій книжці паризької польської „Культури" (ч. 12/74) опубліковано в розділі матеріялів до найновішої історії Польщі фраґменти із щоденника Міхала Сокольніцкого за час від 5 грудня 1918 до 4 березня 1919 року п. з. „В службі Команданта". Тому, що в багатьох випадках записи Сокольніцкого стосуються й українських справ, зокрема Львова і кол. Східньої Галичини, доречно буде познайомити з ними й наших читачів.

Свій щоденник попереджує Сокольніцкий короткими увідними поясненнями. З них довідуємося, що автор щоденника Міхал Сокольніцкий в другій половині жовтня 1918 р. перебував на Кубані ,де діяв як представник Польської Організації Військової (ПОВ) і як представник польської лівиці (ППС) та інших лівих тодішніх польських партій. Заходами цих кіл створено в 1918 році „Комітет Войск Польскіх на Всходзє".

По кількаденному перебуванні в Новоросійську, куди Сокольніцкий супроводжав Ґінтовта - Дзевалтовського що їхав через Кавказ на Сибір з метою творення там польських збройних сил, автор щоденника виїхав з Кубані 29 жовтня і вже 1 листопада 1918 р., значить в день встановлення української влади у Львові, прибув до Києва. Тут в столиці України і під опікою української влади Сокольніцкий, один з найближчих співробітників Пілсудського, вживає низки заходів для... мобілізації ПОВ (Польської Організації Військової) і для зорганізовання „відсічі" для Львова. В тій справі в днях 1-3 листопада переговорює Сокольніцкий з полк. Аісем-Кулею і дня 4 листопада 1918 р.. переїжджає до Одеси, де видає дальші мобілізаційні розпорядження, значить організує допомогу проти українців у Львові.

В цій же Одесі Сокольніцкий входить у контакт з пор. Віллемом (Villaime), співробітником французької військової розвідки (одруженого з полькою), їде з ним до Кишенева і звідтам до Яссі для переговорів з представниками французького посольства. Після кількаденних пертрактацій з французами, Міхал Сокольніцкий одержує французький дипломатичний пашпорт, і його приділюють до заініціованої ним же, Сокольніцким, французької „перемирної комісії" для... переговорів з українцями у Львові. Разом з пор. Віллемом виїжджає Сокольніцкий з Яссі і по чотирьох днях через українську територію (за словами Сокольніцкого: „окуповану українцями") прибуває до Львова.

Як виглядали переговори цієї „перемирної комісії" Сокольніцкий не розповідає, збуваючи цю справу таким коротким ,але вимовним уступом: „Звідти (зі Львова — Н. В.) після невдатної „перемирної місії", а натомість після прибуття відсічі Карасєвіча - Токаржевського, дня 24 листопада ранком, спеціяльним поїздом. що його уруховив інж. Казимир Бартель ,я добився до Перемишля, а звідти вже нормальним кур'єром прибув увечорі цього дня до Кракова".

Дня 26 грудня 1918 р. Сокольніцкий прибуває до Варшави. Тут подає усний рапорт тодішньому „начельнікові панства" Йосифові Пілсудському, відбуває з ним низку розмов і бере участь в конференціях уряду, скликуваних для розгляду актуальних справ.

В багатьох випадках розмови стосуються Східньої Галичини. Новостворений польський уряд клопочеться справою тамошньої адміністрації. На заввагу Сокольніцкого про „східньо - галицькі загрози", Пілсудський відповідає ,що зумисне вислав туди „неспокійних людей" — Рою, Розвадовського і Мінкевича, щоб вони один одного невтралізували. Дня 7 грудня Сокольніцкий відбуває м. ін. розмову і з ген. Станіславом Шептицьким; останній сам почав розмову з Сокольніцким про справу польських кордонів, зокрема „видвигнув конечність (приналежности) до Польщі т зв. німцями „Буґ-ґебіту" (области р. Буга).

Цього ж 7 грудня відбулося кілька важливих конференцій польського уряду. На конференції Пілсудського з тодішнім прем'єром Морачевським обговорювано справу „обіцяної Україні можливости перевозу вугілля з Басейну (Донецького — Н. В.) через Польщу". Цю обіцянку Пілсудський, з огляду на „брак компенсати", назвав „слабістю і помилкою". Під час чергової конференції Пілсудського з Кендзьором, Вітосом і Світальським обговорювано львівські справи, і Сокольніцкий стверджує, що тут „вихідним пунктом Команданта (Пілсудського — Н. В.) було встановлення в авторитативний і рішучий спосіб військової окупації, як типу адміністрації Східньої Галичини".

Цікаві були розмови Пілсудського з представником тодішніх польських „ендеків" (народових демократів) Станіславом Грабським. Відбулися ці розмови в справі співпраці і створення коаліційного уряду в днях 5 та 12 грудня 1918 р. і зміст їх занотував Сокольніцкий за реферуванням самого Пілсудського. З цього звіту цікавий для нас уступ перший про справу кордонів: „Сконстатовано (в розмові між Пілсудським і Ґрабським — Н. В.) не без здивування, що імперіялізм Команданта (Пілсудського — Н. В.) йде далі, особливо в справі східнього кордону; натомість Комітет Народови йде далі в Східній Галичині, хотячи її в цілості залишити при Польській Державі".

З огляду на брак зв'язку з представниками тодішньої Антанти ,зокрема Франції і Британії (на листи Пілсудського ,навіть в справах чисто військових до маршала Фоша, останній взагалі не відповідав!), і для спаралізування в деякій мірі діяльности впливового в той час на Заході польського „Комітету Народового" під проводом Дмовського — Пілсудський висилає наприкінці грудня 1918 р. Сокольніцкого, разом з Вєснявою Длуґошевським, Дром Казиміром Длуським і проф. Антонім Суйковським до Парижу.

Заходи цієї делеґації Пілсудського багато не дали: французькі урядові кола не хотіли з цією делеґацією взагалі говорити, і її члени добилися тільки з допомогою приватних зв'язків деяких розмов з впливовими французькими політиками.

Цікаві деякі фраґменти розмов Сокольніцкого з британцями. Члени британської делеґації, яка вибиралася в той час до Польщі, цікавилися передусім справою боротьби з большевизмом, зокрема, як можна допомогти в тому Польщі. Але, з другого боку, британський генерал Равлінсон, з яким зустрівся Сокольніцкий 7 січня на обіді в Понятовських (князь — расовий француз, княгиня — американка), заявляє у відповідь на слова Сокольніцкого про большевицьку загрозу і конечність допомоги в боротьбі з нею: „Людей вам не дамо... Я сам командую армією, але не дам такого наказу ,а навіть ,коли б його дав, то мене не послухали б... Ніхто з моїх вояків не піде на війну з большевизмом... Англійці скінчили війну і хочуть вернутися додому".

В Парижі відбуває Сокольніцкий низку розмов з провідником ендеків і з головою польського „Комітету Народового" Романом Дмовським. Не зважаючи на те, що Сокольніцкий не добився жадного компромісу в справі створення коаліційного (ендеки і пілсудчики) польського закордонного представництва, обидві сторони погоджуються все ж таки на одному: на конечності негайного вислання до Сх. Польщі створеної у Франції польської Армії ген. Галлера, ті-

(Закінчення на стор. 5-тій)

А. Красвий

ПІДСУМКИ І ВИГЛЯДИ

Далеко від Рідної Землі відбули ми ще одне Різдво Христове і ще один — Новий Рік. Побажали один одному щастя особистого й щастя для цілого народу нашого — та успіху для ідеї і справи нашої.

Але не можемо обмежитися лише цими загальними формальними виявами. Бо працюємо тут, в Америці, спільно біля великої конкретної справи, і на порозі ще одного чергового року стає самозрозумілим бажання оглянутися назад і подивитись вперед.

Отже, без самохвальби та самозвеличування, мусимо констатувати великий й широкий розмах в останніх роках у нашій праці на терені Америки, — як в центрі, так і на місцях. Оглядаючись назад, мусимо високо оцінити задум і постанову 4-го Конґресу Американських Українців, що створили базу для цієї праці, здвигнувши Український Народний Фонд.

Цей Фонд не досяг ще мільйонів, не досяг сотень тисяч, але щороку, — три роки підряд — давав для національної справи лише скромну сотню тисяч. А проте, ця сотня, поруч з доброю волею та видатною енерґією одиниць і гуртів ,дала осяги незвичайні. У всіх нас перед очима наші ґрандіозні маніфестації, святкування та демонстрації, що заставили заговорити про нас світову пресу. У всіх нас перед очима виступи в користь нашої справи визначних політиків цієї світової держави, видатних учених та вищих достойників. Нарешті, у всіх нас перед очима досі незнаний розмах, з яким ми поширюємо нашу українську правду, що просякає не лише в усі закутки цієї країни, а й ген далеко поза нею.

Та годі говорити тільки про наші досягнення (хоча могли б докинути ще багато яскравих фактів із нашої щоденної праці в різних ділянках національного життя), бо також дуже добре бачимо й знаємо, скільки потрібної праці не зроблено чи не могло бути зроблено, скільки важливих моментів опущено і скільки можливостей не використано.

Одверто признаємося, що не раз може була в тому й наша вина ,але мусимо з притиском зазначити, що головною причиною наших недотягнень та опущень все ж передусім був брак матеріяльних можливостей.

Оглядаючись на нашу громадську працю, зокрема на працю Українського Конґресового Комітету та його Відділів, мусимо підкреслити один дуже важливий факт: до праці приступають щораз нові люди, зав'язуються зв'язки з поважними й впливовими американцями, виринають нові й часто зовсім несподівані й цікаві можливості, і наші національні установи з року на рік все ширше обростають новими ділянками, важливими завданнями та цікавими починами.

Одначе, коли поцікавитись причинами цього, то треба ясно вказати, що головною передумовою цього успішного розвитку була матеріяльна можливість .

Нехай була вона скромна, але це була своя база, — ми, українці в Америці, нікого не потребували звертатись з дрібними проханнями на поштові видатки, на конференції, на видання чергової брошури і т. д., і це робило нас незалежними, праця не стримувалась через дрібниці, а це відразу давало свої наслідки.

Можемо зазначити, що цю нашу свободу рухів і цю незалежність спостерегли й наші співгромадяни інших походжень, і деякі з них нашу фінансову організацію — Народний Фонд — взяли собі за зразок.

Так ми проіснували чотири роки. Що могли — зробили, ще більше — розпочали, а ще більше — стоїть перед нами. Стоять чергові завдання й дуже поважні справи, які мусимо й можемо виконати. Можемо, бо вже маємо певний досвід, певні зв'язки, — маємо відчинені двері.

Одначе мусимо з жалем ствердити: непостійний і нестійкий ми народ — українці. Вже багато кому з нас надокучила така „одноманітність", справді, стоїть установа довгих чотири роки, — отой Народний Фонд, — щорічно дати йому десять долярів — і ніхто його не валить.

І ось, з прикрістю мусимо констатувати, що останнім часом ,тут і там, початки деструктивної роботи — позначаються. Вже Народний Фонд не задовольняє. Вже Народний Фонд — цю передусім фінансову установу, призначену для концентрації матеріяльних засобів, втягується в політику. Вже він мусить відповідати за ті чи інші випадкові потягнення таких чи інших партій. Починається роздріблювання. І годі декому доводити, що в жадній спільноті ніхто не руйнує спільної скарбниці, народного скарбу. Змагаються за право впливу, розпорядження тим скарбом ,але не підважують самого скарбу. „Господарі" минаються, але скарб стоїть і розвивається,, бо це є маєток народу ,нації, держави. Це те, що потрібно кожноденно усій спільноті, незалежно від тимчасового „розпорядчика".

І; треба з великим задоволенням підкреслити, що наш, український загал, — люди праці й скромні патріоти — це дуже добре розуміють. Зовсім не треба гадати, що вони не бачать тих чи інших дефектів у Народному Фонді, але вони добре розуміють, що не зразу „Рим збудовано" і що англійський парлямент, хоч існує сотки літ, а ще й досі має дефекти.

Це ті статечні люди, що побудували тут, в Америці, храми Божі, Народні Доми та народні установи, це ті, що здвигнули у Старім Краю школи та просвітні заклади, — люди ,які знають, що національні вартості постають не дешевою демагогією та кожнорічною руїною, але спокійною, витривалою і чесною працею .

І хоч ворог надзвичайно тішився б, коли б упав Народний Фонд, як джерело сили й боротьби проти нього, ми певні, що широке українське суспільство цієї приємности йому не зробить!..

Л. Печинська

НЕВИННИЙ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ

Не так давно мала я розмову з сусідою з восьмого „апартаменту" про поштові печатки російською мовою на листах з-підсовєтської України. Ці печатки здивували мого сусіду — великого поклонника червоної Москви і постійного читача совєтофільської нюйоркської преси. Я тоді спробувала пояснити йому, що дивуватись немає чому, що це нормальне явище, що всюди в Совєтській Україні, так само, як в Білорусі й інших „союзних республіках", дійсна урядова мова це мова російська. Якось переконала його, бо й дійсно, як можна інакше пояснити, що на печатці Дрогобича написано „Дрогобыч", на листах з Рівного „Ровно" й навіть не Київ а „Киев", хоч тут, як виняток для столиці, часом подається назва подвійно: російсько-українська.

Я ніколи не припускала, що така дрібничка переверне увесь дотеперішній, міцно вкорінений в психіку сусіди, світогляд. Але щось нуртувало там після нашої зустрічі й після моїх розкладових пояснювань. Бо він прийшов знову.

Це було вже після випущення на волю лікарів, що їх заарештували в Москві ніби за отруття найвизначніших постатей совєтської верхівки. Це було вже після того, як Берія став ворогом народу. Сусіда прийшов розгублений, майже розторощений. В руках тримав дбайливо зібрані давні і свіжі видання совєтофільської преси — знаної мені і незнаної.

— Сідайте, Миколо Андрійовичу, привітала я його чисто „по-східняцькому", знаючи, що, хоч і чистокровний галичанин з-під Бережан, дуже любить такі звернення.

— Та що сідати... Ось я знову до Вас потурбувати прийшов... В справі газет. Ніби вісток, — щоб роз'яснили...

Видно було, що звернутись за роз'ясненням до мене коштувало йому багатенько.

— Давайте, Миколо Андрійовичу! Яке там роз'яснення?

Микола Андрійович виклав свою справу дуже неясно і довго. Але справа була ясна. Його збентежило повідомлення, що лікарі, які під час перших допитів самі признали свою вину, виявились невинні.

— Ну, й що ж з цього?

— Як то що? Ось я сам вичитав про їхні признання, коли...

Сусіда виймає записника, перегортає його, відкашлюється:

— Це, бачите, з самої совєтської преси. Я думав, що може це наші тут, в Америці, накрутили. Вачите, в числі з п'ятнадцятого лютого, написано, що признались і що тоді „встановлено, що всі ці лікарі — вбивники, покидьки людського роду, які розтоптали священний прапор науки і осквернили честь діячів науки, були найманими аґентами іноземних розвідок".

Сусіда зідхає, старанно ховає нотатника в кишеню і дивиться на мене. Тому, що я продовжую мовчати, він починає пояснювати:

— Ну, а тепер виявилось, що вони невинні. З в'язниці їх випустили, розстрілювати не будуть. То нічого, що випустили. Нехай собі живуть. І це нічого, що їх заарештували. Таке може й бути, але чого вони признались, — ось що! У нас, як ти невинний, то не признавайся. Чи ж буває так, що невинний може признатися до того, в чому він невинний? І чого ви смієтеся?

— Слухайте, Миколо Андрійовичу, як же мені не сміятися! Я ж вам оповідала колись про совєтське правосуддя, а ви мені не вірили. Чи ви чули хоч один раз, що хтонебудь не признався в Москві чи в Києві, що він винний?

Микола Андрійович довго пригадує і каже, що не чув.

— А чи ви думаєте, що з багатьох тисяч засудів, що там відбулися прилюдно, окрім мільйонів присудів, що про них ніхто ніколи не довідається, всі були дійсно винні? Якийсь відсоток міг бути й невинний.

— Міг бути...

— А всі вони признавалися, що винні. І то винні не в тому що чоботи чи кавалок хліба вкрали, а в тому, що всі вони аґенти чужоземних розвідок, всі плянували отруїти Сталіна чи Кагановича чи Берію, всі саботували, чи зривали пляни п'ятирічок тощо. Сотки тисяч людей не можуть всі отруювати Сталіна, — а проте всі вони на судах признавалися. Чи говорили вони правду? І чому вас вразила справа лікарів, а не соток тисяч інших, про які я оповідала?

— Бо то ви говорили. Ви мені вибачте, але я думав, що ось ворог говорить, а тепер бачу...

Сусіда розводить руками і хоче відійти. Але я сама набираю охоти порозмовляти. Затримую його, пропоную сісти і говорю. Говорю швидко, перескакую з теми на тему. Хочеться виговоритись за постійну мовчанку перед ним і перед тими, до яких не було потреби перед тим говорити, бо все одно б не зрозуміли „ворога трудящих".

(Закінчення буде)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою).

„РІК У НАШОМУ КОЛГОСПІ НЕ ДЕМОНСТРУЮТЬ КІНОКАРТИН"

„Радянська Україна" пише про значення кіна таке:

„Кіно — один з найважливіших засобів комуністичного виховання трудящих. Ось чому про розвиток кіномистецтва невтомно дбають наша партія, уряд. Про це, зокрема, ще і ще раз нагадує нам XIX з'їзд партії, підкресливши необхідність дальшого розвитку кіно і телебачення".

Але в найближчому числі цього ж часопису знаходимо листа учителя Г., який пише, що „партія і уряд" не дуже дбають про кіно.

„Скоро рік, як у нашому колгоспі не демонструють кінокартин. Правда, якось недавно, після нашого листа до районної газети, в колгосп приїхала кінопересувка. Але кіносеанс не відбувся і на цей раз. Як тільки пустили фільм, в апаратурі щось загуло, затріщало.

— Приїдемо другим разом, — сказав кіномеханік.

Та не видно його й досі."

Котрий із цих двох голосів правдивий? Хвальба совєтського урядовця, чи голос учителя?

„ДОСІ НЕМАЄ ЧЕРВОНОГО КУТКА"

Робітник П. Самокиш невдоволений в „РУ" з того, що в радгоспі „Бахчевик" немає червоного кутка, хоч совєтські окупанти хваляться піклуванням про освіту своїх людей.

„Коло 300 робітників працює в 4-му відділку радгоспу „Бахчевик"-3". Від центра радгоспу відділок розташований за кілька кілометрів, і, незважаючи на це, там досі немає червоного кутка, масово-політична робота занедбана.

Правда, недавно директор радгоспу виділив, нарешті, приміщення для червоного кутка, але туди ніхто не ходить, бо в ньому холодно й непривітно, немає ні стільців, ні лавок, куток зовсім не обладнаний.

Не кращі справи і з задоволенням побутових потреб. Щоб дістати медичну допомогу чи ліки, відправити листа, робітникам відділку доводиться їздити за багато кілометрів."

Так то російські большевики дбають про „задоволення побутових потреб" українських робітників, які мусять важко гарувати на червону Москву.

„БЮРОКРАТИЧНЕ ФОРМАЛЬНЕ СТАВЛЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ДО ТРУДЯЩИХ"

Большевицька російська бюрократія не дбає про робітників і не полагоджує їхніх справ, тільки пересилає прохання з одного бюра до іншого. Про це находимо в „Радянській Україні такий допис.

„Декому, очевидно, вже відоме бюрократичне, формальне ставлення в апараті міністерства до листів трудящих. Про це свідчить така дописка до листа про зловживання і затиск критики на Городнянській електростанції, Чернігівської области.

„Шановний секретар! Дуже прошу мою скаргу доповісти міністру".

Лист дійшов до міністра.

„Тов. Соболевському. Доповісти після перевірки", — написав тов. Третьяков.

„Направити до облкомунгоспу", — розпорядився тов. Соболевський. Чому? Невже такий серйозний сиґнал не заслуговує на те, щоб його розслідували самі працівники міністерства?

Але так вже заведено в апараті міністерства: один перекладає розгляд заяв і листів на другого, той — на третього і т. д.".

І так поводиться „робітнича й пролетарська" бюрократія зі своїми трудящими.

„ПРИМІЩЕННЯ СТАНЦІЇ ЗОВСІМ НЕ ОПАЛЮЄТЬСЯ"

Які непорядки панують на совєтських залізницях, про це пише „Радянська Україна".

„На станції Закупне, Південно-Західньої залізниці, погано обслуговують пасажирів. Приміщення станції на зиму не утеплене і зовсім не опалюється. Чергових до вокзалу немає, ніхто не сповіщає про прибуття та відправку поїздів.

Не краще і на станції Гусятин, Львівської залізниці. Територія станції не освітлюється. Щоб дістатися до поїзда, пасажирові доводиться в темряві подолати кілька ровів, ям та інших перешкод. У пасажирській залі вночі напівтемно, вхідні двері несправні, дуже мало лавок для сидіння, брудно. Немає годинника і навіть бачка з питною водою.

Квиткова каса на цій станції працює погано. Касири продають квитка тільки тому, що не можуть визначити вартість проїзду до віддалених пунктів."

Чи треба щось додавати до тих вигід, які панують на большевицьких залізницях?

„В НЬОГО ЖІНКА У СОСНОВЦІ, А У НАШІЙ У ДУБОВЦІ „ПРИВІЗНИЙ" ВІН ГОЛОВА"

Степан Олійник написав віршем гумореску про совєтського урядовця, якого ніде не можна застати, бо він пересиджує більше коло жінки, як у своєму уряді.

Телефонять у Дубовку:
— Як, поїхав? А куди?
— Та подавсь в командировку,
У Сосновку, як завжди...
Ті — туди!
А як викличуть Сосновку —
Мовить жінка їм звідтіль:
— Він одбув в командировку,
У Дубовку, у артіль
Тільки — тіль!

Та щоб читач знав, чому можливі ті „командировки", то наведемо ще одну строфу з цього вірша.

В нас отого „привізного"
Держить сватова рука.
Тільки толку нам від нього,
Як від цапа чи бика
Молока.

Така „рівність" і „справедливість" панує в державі, де нібито немає жадних привілеїв і надужить.

УРОЧИСТІ ЗБОРИ УВАН У ЗДА

Присвячені 35-річчю заснування Української Академії Наук у Києві.

14 листопада ц. р. в Ню Йорку зібралися члени УВАН у ЗДА і численні гості, щоб урочисто відзначити ювілей Академії. Збори відкрив голова УВАН у ЗДА проф. О. Ветухів, який сказав, що він щасливий, що тут, у столиці світу, де тепер засідає Організація Об'єднаних Націй, українські вчені можуть вільно відсвяткувати 35-річчя заснування Української Академії Наук в 1918 році у Києві, в вільній тоді Україні.

Проф. Ветухів сказав, що кожна держава дбає про розвиток науки, так само і у вільній Українській Державі зразу почали будувати центр української науки. Він коротко нагадав історію заснування Української Академії Наук, що була завершенням багаторічних прагнень українських учених — мати свою найвищу наукову організацію. Коли постала незалежна Українська Держава, то ґрунт для самоорганізації українських інтелектуальних сил уже був готовий. На пропозицію проф. Ветухова присутні вшанували вставанням пам'ять українських учених, що були творцями й працівниками Академії і що за цей час відійшли від нас.

Далі проф. М. Ветухів висвітлив історію Української Академії Наук і нагадав про заснування ще перед революцією українськими вченими таких інституцій, які стали основою Академії; це: Географічне Наукове Товариство, засноване 1872 р., Харківське Історично-Філологічне Т-во (1872 р.), в Західній Україні Наукове Т-во ім. Шевченка (1892 р.) і Київське Т-во (засн. 1907 р.), яке очолив проф. Грушевський і яке стало основою Академії. Далі проф. Ветухів описав підготовчу роботу до відкриття Академії протягом 1917-18 років. Проф. Ветухів підкреслив, що ті учені, які вирвалися з-поза залізної завіси, створили свою Українську Вільну Академію Наук, прагнучи розвивати ті ділянки науки, які тепер особливо пригнічені в Совєтській Україні. Доповідач закінчив тим, що вільна наука тут, в З'єдинених Державах Америки має змогу вільно працювати, творити й приносити свої вкладки в світову науку.

„Ми намагаємось, — сказав він, — щоб наша робота дала якнайбільше наслідків, щоб ми прислужились справі звільнення України і щоб тоді, в вільній Україні, учені могли всі разом працювати в своїй Академії з тим же ентузіязмом, що був виявлений в 1918 році".

Доповідь проф. О. Оглоблина „Розвиток промисловости на Правобережній Україні у XVIII столітті".

Проф. Оглоблин сказав, що він багато років працював над історією промисловости в Україні, студіюючи матеріяли в архівах Києва, Житомира, Петербургу та інш. Проте в совєтських умовинах йому не щастило опублікувати наслідків досліджень: один із збірників ВУАН з його статтею про мануфактуру був 1929 року знищений, бо в ньому була стаття еміґранта І. Борщака; інші були теж знищені з подібних же причин. Так само була знищена ціла книжка проф. О. Оглоблина, і в нього лишився тільки один примірник.

Проф. Оглоблин підкреслив, що історія Правобережної України 18 ст. ще мало розроблена. Тут шкідливо позначився вплив, так зв., польської і російської шкіл. Українські історики цікавились лише Гайдамаччиною, яка сліпучим світлом освітлювала окремі моменти, але затемнювала інші. До таких темних проблем належить історія промисловости в Україні.

Далі доповідач зупинився на працях українських істориків в галузі вивчення історії промисловости, згадавши праці В. Антоновича, П. Клименка, О. Барановича, М. Тарашківського та інш.

Проф. Оглоблин сказав, що у промисловому розвитку України було кілька ліній і тенденцій. У своїй доповіді він зупинився лише на розвитку великої промисловости, який протягом 18 ст. йшов дуже повільно аж до останньої чверти цього століття. Промисловість почала розвиватись на Поліссі. Натомість Брацлавщина, Поділля, Київщина тільки відновлювали своє господарство після татарських нападів, Великої Руїни 17 століття, та постоїв московського війська.

Ситуація різко змінилась від початку 70-х років. В 1775 р. укладено торговельну угоду між Польщею і Прусією, яка відкрила шляхи пруській торгівлі. Це викликало занепокоєння в польських колах, а також на Правобережній Україні. Російський уряд в той час уже почував себе на Правобережній Україні, як у своїй губернії. На початку 80-х років він дав низку пільг польській торгівлі і знищив мито на польські товари в портах Чорного моря.

Ці обставини спричинили розвиток господарства в Україні і появу цілого ряду підприємств. При поміщицьких маєтках постали полотняні фабрики. В 70-х роках з'явилось кілька металюрґійних виробень. У 80-х роках почала інтенсивно розвиватися текстильна промисловість. Фабрики належали великим поміщикам і працювали в них кріпаки, часом до 1000 осіб. Були й невеличкі майстерні. Частина фабрик належала промисловим компаніям, купцям, навіть духовним особам. Промислові компанії були зв'язані з торговельними колами Східньої Европи. Сировина частинно надходила з місцевого кріпацького господарства, частково довозилась з-за кордону. Кваліфіковані робітники також прибували з Австрії, Німеччини, Голляндії.

Ринок української промисловости був широкий — і внутрішній, і зовнішній. Товари йшли до Польщі, Білоруси, Москви, Болгарії, Валахії, а інколи навіть і до західньо-европейських країн (полотно, порцеляна).

На інтенсивному розвитку промисловости Правобережної України в 18 ст. тяжко відбилася криза в Польщі, коли збанкрутувало багато банків.

Після доповіді оголошено привітання уповноваженого У. Н. Ради д-ра С. Витвицького, який не міг особисто прибути. Д-р Витвицький підкреслив значення об'єднання українських інтелектуальних сил і побажав успіху праці УВАН-у.

Д-р І. Гольдман, привітавши збори, як грузинський науковець, сказав, що він з великим інтересом вислухав доповідь проф. Оглоблина, і розповів, що в Америці високо цінять українського ученого проф. Туган-Барановського, одного із фундаторів УАН в Києві. Проф. Туган - Барановського, сказав д-р І. Гольдман вважають одним із фундаторів сучасної теорії вільного підприємства і виробничого циклю.

Проф. М. Чубатий, виступивши з привітом в імені НТШ, сказав, що в Київській Академії Наук, створеній в бурхливі революційні часи, виявились титанічні сили українського духу і за короткий час були створені надзвичайно цінні речі.

Після зборів відбувся товариський чай, під час якого присутні ділилися спогадами про минуле Академії.

Проф. В. Порський розповів про свого вчителя Вадима Модзалевського, який брав участь у виробленні проєкту Академії. Це був великий знавець української старовини і відданий колекціонер. Також згадав він про Ореста Левицького, який працював як учитель гімназії, але виявив себе як талановитий дослідник-історик. Проф. Д. Горняткевич говорив про значення діяльности УВАН у ЗДА. Проф. Базілевич тепло говорив про ролю об'єднання українських інтелектуальних сил і висловив побажання видати історію Української Академії Наук. Проф. В. Завітневич розповів один епізод, характеристичний для поведінки українських вчених, які не гнули шиї перед комуністичними загарбниками. В 1928 році до Києва приїхала комісія з Харкова, яка мала підпорядкувати Академію Комісаріятові Освіти. Одне з перших питань, що поставив член комісії Озерський перед групою учених було: „Як відбилась методолоґія Маркса на вашій праці, товариші-академіки?" Тут підвівся К. Воблий, учень Туган-Барановського, і сказав: „Ви питаєте, як відбилася методологія Маркса? Ніяк, бо я її не поділяю!"; п. В. Косаренко-Косаревич згадав ряд моментів, зв'язаних з роботою Академії. Д-р С. Демидчук нагадав, що В. Антонович і М. Драгоманов були першими, що принесли українську науку до Америки. Проф. М. Єфремов розповів про свою участь в геологічному конґресі, що відбувся недавно. Проф. Л. Чикаленко говорив про свої зустрічі з проф. В. Вернадським у Петербурзі і в Празі, а також про академіка А. Кримського, який був великим націоналістом. Також згадав про Макаренка, директора Ермітажу, який зразу ж після революції приїхав на Україну, щоб працювати в Академії. Ю. Дивнич сказав, що обов'язком українських учених, які є тепер у вільному світі, написати історію Української Академії Наук. Проф. М. Чудинів згадав, що проф. Макаренко був ліквідований внедовзі після того, як на похороні Д. Щербаківського заявив: „Його знищили чекісти". Промовець сказав, що він збирає матеріяли про те, що зробила українська наука для світової науки. Проф. В. В. Дорошенко говорив про початки інтенсивного збирання матеріялів з українознавства.

З Наукового З'дзду в Ню Йорку

Праця Секції археології і мистецтва.

Секція відбула своє засідання в неділю 27 грудня в залі ч. 307, Колумбійського Університету в Ню Йорку, де було відчитано 5 рефератів.

Доповідь д-ра Я. Пастернака з Канади, на тему „Етноґенеза словян в новій археологічній літературі", була відчитана проф. Л. Чикаленком. Автор доповіді подав ширший огляд літератури предмету та різних теорій походження слов'ян та зокрема спинився над Трипільською культурою. В дискусії проф. В. Січинський зазначив, що проблема Трипільської культури, як праукраїнської, дуже приваблива, але часово вона так далека від старокняжої доби, що годі встановити етнічний зв'язок цих культур. Проф. Л. Чикаленко додав, що передчасно робити висновки про походження і спорідненість різних доісторичних культур, а тим більше говорити про мовні спорідненя.

Друга доповідь проф. В. Січинського „Знакове письмо Роксоляни IV стол. по Хр.", на підставі своєї монографічної студії про роксолян, звернув увагу на знакове письмо на кам'яних плитах та ін., знайдених в 70-х роках в Ольвії, Євпаторії і Керчі. Аналізуючи саме письмо та його походження, приписує його роксолянам і датує IV стол. Це письмо, у своїй навіть версті, фонограмічне, має літерне значення і стрічкову послідовність. За висновками автора, це роксолянське письмо схоже на глаголицю найстаршого зразку — македонську і болгарську IX-X стол. та хорватську, було попередницею глаголиці і тим первісним письмом русичів, про яке згадують історичні джерела IX-X стол. (Життя св. Кирила, черця Хороброго X стол. і арабських письменників X стол. На викладі демонструвалася табличка В. Січинського, де порівнюються літери роксолянського письма з глаголицею, кирилицею і латинкою. В дискусії проф. Л. Чикаленко звернув увагу на незвичайно цікаве, зовсім нове, порівнання знакового письма з глаголицею; дійсно схожість велика і в цьому відношенню тяжко щось закинути. Побажав авторові продовжувати свою працю та доповнити матеріял про знакове письмо.

Доповідь архіт. О. Повстенка на тему „Катедра св. Софії в Києві в світлі останніх досліджень", познайомила слухачів головно про працю над дослідженням св. Софії 20-30-х років, в котрому брав участь і сам доповідач. Ця праця, на жаль, не була докінчена, а висліди праці опубліковані лише в незначній частині. Автор доповіді приготовив до друку більше видання про св. Софію, яка вже є в друку. Під час доповіді демонструвалися прекрасні фотографії та інший ілюстрований матеріял, приготовлений для згаданого видання. В дискусії присутні ставили різні запити, щодо нового видання та його змісту.

Проф. Д. Горняткевич, що від багатьох років займається історією українського малярства XIV-XV стол. на польських землях, виголосив доповідь на тему „Цьогочасний стан реставрації староукраїнських малювань в катедрі в Кракові". Підкреслюючи значення мальовил українських мистців у Кракові, зокрема славнозвісних фресок каплиці св. Хреста на Вавелі в Кракові 1470 р., автор спинився на стані реставрації староукраїнських мальовил в краківській катедрі, що дають новий матеріял до літерат. українського малярства незвичайної ваги. Доповідач демонстрував оригінальні фотограмії з тих реставрованих праць, що походять з останніх років з підсовєтської Польщі.

Останній, п'ятий з черги реферат, торкався музичного мистецтва А. Рудницького: „Сучасна українська музика і наша музична спадщина".

З наших буднів

ПОХВАЛА КУХОВАРСТВУ

З різних ділянок пропаґанди чи не найбільше занедбана, або недоцінена, в нас, є пропаґанда жолудкова.

А шкода, бо нею можна б гори перевертати.

Під час цього довгенького періоду американсько-українських Свят, з кількох різних джерел довелось мені чути, що то тут, то там, запрошені на Свята американці не знаходили слів захоплення для кулінарних витворів наших пань-господинь.

Конкретніше — не могли „від'їстися" від святвечірнього борщу, голубців, вареників, а передовсім, куті!

Що кутя, це наша, українська амброзія, це одна з непорушних істин, таких, як закон Нютона, або щось подібне.

Пригадую собі, як один майор з Вермахту, запрошений на Свят-Вечір, до отця пароха в Б., ще з оточення під Харковом писав похвальні дитирамби про цю, пам'ятну для нього вечерю, а в його листах слова „кутя" відмінялося що-рядок у всіх відмінках.

Не гіршими аматорами куті від німців були, в таборах, угрівці, англійці, французи, а тут є, безперечно, американці.

Ось тут, гадаю, перед новою політичною еміґрацією, стоїть руба питання: включити кутю до нашої пропаґандивної машини зробити її одним із вигграшних атутів у нашій визвольній боротьбі.

Вже стара, галицько-приходська правда голосила, що через шлунок веде дорога до серця. Але й ця дорога, що веде через шлунок до розуму — також десь мусить бути недалеко. Тут, очевидно, мається на думці політичний розум американців. А чому б нам, наприклад, не кинути таке бойове гасло: „Через кутю — до Білого Дому! Або: „В макітрі — наше майбутнє!"

Я тому кладу спеціяльний натиск на кутю, бо інші традиційні ласощі з нашого святочного столу, як — борщ, вареники, голубці, а таксамо чудова колядка „Щедрик - щедрик", увійшли до загально-американського культурного дорібку ще перед прибуттям нової еміґрації до Країни 4-х Свобід. Нам ще і не снилося про ці Свободи, як борщ, голубці, або т. зв. „кнішес" вже були популярні по кращих ресторанах на „давнтавні" і по гірших на Бродвею.

Правда, деякі земляки з Бердичева причіпали, та й до нині причіпають до них обов'язкову етикетку „рашіян"..! І даремне обурювався покійний, дорогий Юрій Пилипович Тищенко, коли побачив за шибою ресторану напис: „Рашіян борщ":

— Та який-же в них, іродів, борщ, казав, коли вони сьорбають своє погане „щі"!

Велл, так стоять справи, а не інакше. І куди тепер іти процесуватися, до Об'єднаних Націй, чи до Міжнародного Трибуналу? Вкрали нам історичну назву, вкрали Гоголя, Репина, Чайковського, а на додаток, присвоїли собі борщ, таксамо, як поляки — вареники. Бережімо ж тепер хоч кутю! Так, чи так, а треба спрямувати нашу визвольну артилерію і на загрожений кулінарний відтинок!

Треба нам порядного українського ресторану в Ню Йорку — ось чого нам треба.

Може це пекуче питання розв'яже колись наш Народний Дім?..

Ікер.

Пілсудський і Україна

(Закінчення зі стор. 2)

сі, яка в 1919 році допомогла полякам зайняти західньо-українські землі. Добивався допомогти в інтервенції в Сх. Галичині Сокольніцкий і в представників французького міністерства закордонних справ, і була думка втягнути в цю інтервенцію (проти українців) теж і румунів.

У розмовах з французами автор щоденника висловлювався за конечністю розподілу Росії і за оборону незалежницьких змагань народів, сумежних із Польщею. Дехто з французів дораджував все ж таки полякам говорити з росіянами, зокрема з Савінковим, Маклаковим та ін., не зважаючи на те, що „питаннями „сіне ква нон" для Росії є: Україна і доступ до Балтійського моря".

Делеґацію з Сокольніцким, Вєнявою - Длуґошевським та ін., вислану в грудні 1918 року до Парижу, зліквідував сам же Пілсудський своїм договором з Падеревським та доповненняп Народ. Комітету пeдставниками лівиці. Безнадійні й так заходи добитися військової допомоги від Британії та Франції, Пілсудський занехаяв, уважаючи — за словами Сокольніцкого, — що „Конференція (Мирова) не розв'яже проблем Східньої Европи, і що взагалі вона до всякої міри скомпромітується".

Спогади Сокольніцкого цікаві не тільки з історичного боку. Вони варті уваги ще й тому, що вірно насвітлюють ставлення Пілсудського та його прихильників до українських справ, зокрема до справи західніх українських земель і Львова.

В. Н.

Померла Анна Галелюк, дружина відомого громадянина

Ню Бронсвик, Н. Дж. — В понеділок 4-го січня 1954 року, в одному з місцевих шпиталів померла несподівано Анна з Олійників Галелюк, дружина відомого нашого громадянина Івана Галелюка, заступника голови Українського Робітничого Союзу та члена Українського Народного Союзу. Покійна походила з села Товстобаби, Підгаєцького повіту, Західня Україна. В 1907 р. приїхала до Канади, де рік пізніше вийшла заміж. До З'єдинених Держав приїхали Галелюки в 1923 році. Покійна прожила 66 років, залишивши чотирьох синів, три дочки, 17 внуків і два правнуки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во Калина відд. 459 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в Українській Централі, 180 William St., Newark, N. J., о год. 3. попол. Обов'язком кожного члена прийти на збори, буде вибір уряду і важні справи до рішення. — Уряд.

Посмертні Згадки

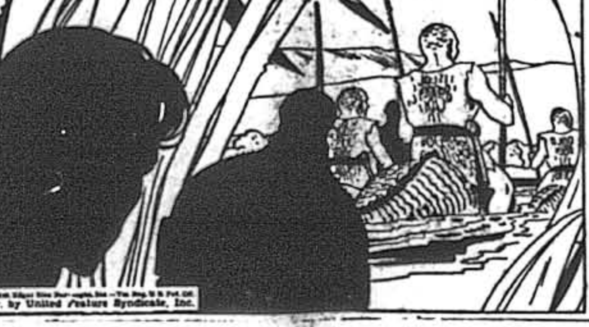
МАРІЯ ПРЕТИКА, членкиця 160 відд. УНС в Джемейка, Н. Й., померла 4. січня 1954 р. Покійна роджена в селі Бенківці, пов. Рогатин. Полишила в смутку мужа Якова, дві дочки Анастазію і Ольгу, трьох синів Михаїла, Володимира, Мирослава і сімох внуків та сестру в Перт Амбой. Похорон відбувся 6. січня з похоронного заведення. В. Й П.!
М. К., секр.

ПЕТРО МЕЛНІК, член відділу 192 УНСоюзу в Геркімер, Н. Й., помер 25. грудня 1953 в 63 р. життя. Покійний походив з села Стовпія, пов. Радехів, Зах. Україна. Полишив дружину Пелагію. Похований на укр. правос. цвинтарі в Геркімер, Н. Й. — В. Й. П.!
М. Політило, секр.

ПЕТРО ТАНАСИШИН, довголітній член Т-ва Українська Січ відділ 39 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й., помер 17. грудня 1953 р., в 66 році життя. Покійний походив зі села Котузів, пов. Підгайці, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Теклю, двох синів Михайла і Івана. Покійний був активним членом Т-ва, скарбником та делегатом на Конвенцію УНСоюзу, жертвував багато на народні цілі. Похорон відбувся 19. грудня з дому жалоби до укр. кат. церкви св. Івана Хрестителя, при участи Родини, односельчан і членів Т-ва. Похоронено Покійного на укр. катол. цвинтарі св. І. Хрестителя в Сиракюз, Н. Й. — В. Й. П.!
В. Осухівський, секр.

СТЕПАН МОГИЛА, довголітній фінансовий секретар відд. 234 У. Н. Союзу, Запорозька Січ, в Елізабет, Н. Дж., помер по довгій недузі 24. грудня 1953. Похорон відбувся 28. грудня. Покійний походив зі села Вигава, пов. Рогатин, Західна Україна. — В. Й. П.!
І. Іванік, секр.

ТАРЗАН, ч. 3213. Розпізнані.

Гротескові, жабоподібні сотворіння, сидячи на великих крокодилах, випливли з очерету і звернули вниз за водою. — Жабolюди! прошепотів Волтор. — Кого вони зловлять — тому смерть!

— Мій нарід оповідає, — промовив Волтор, — що ці жаболюди годують рокодилів живими в'язнями.

Коли вони поспішали в напрямі до гір, холодні, зловтішні очі непорушно спостерігали їх з-поза очеретяної заслони.